

Til filmfestival i Riga: Arsenals Filmfestival 2011

Det er 25 år siden at den første Arsenals Filmfestival blev holdt i Riga. I år var jeg med som medlem af Interfilmjuryen. Jeg fik set mange film både de Internationale film samt de Baltiske dokumentarfilm. Vi var tre i juryen som skulle finde frem til Interfilmprisen for den bedste Internationale film og den bedste Baltiske dokumentarfilm. Vi tre var: Dr. Anita Uzulniece, Riga (Letland); Dr. Radovan Holub, Zelezná Ruda (Tjekkiet); Cand. theol. sognepræst Susanne Charlotte Knudstorp, Fredericia (Danmark) (det er mig til venstre.)

Vi gav den Interfilmprisen til "Corpo Celeste", en svejtsisk/italiensk/fransk film fra 2011. Filminstruktøren er Alice Rohrwacher.

Et krucifiks, der flyder i floden med strømmen, er et af de mange billeder i filmen, der lægger sig i bevidstheden. Og billedet sætter et af filmens mange temaer godt i gang. Vi følger en ung piges overgang fra barn til voksen. Ser hendes fascination af det mystiske i kristendommen, som hun lærer at kende, mens hun går til konfirmandundervisning i den katolske kirke. Hører hende øve sig i trosartikler på alle mulige og umulige steder og tidspunkter, og ser hendes forundring over at skulle lære en remse udenad på aramæisk: "Eloi, Eloi! lama sabaktani?" – en sætning, hun ikke kan få læreren til at oversætte for hende. Og vi følger hendes skuffelse, da hun må erkende, at selv i kirkens verden er karriereræs og selvished en magtfaktor, der overskygger den næstekærlighed, hun forbinder med Guds søn. Da hun får at vide, hvad den aramæiske sætning betyder, magter hun til sidst at vende autoriteterne ryggen og gå hen, hvor der værnes om liv - om det så kun er en sølle orm! For Kristus må flyde med strømmen, fastnaglet til et kors kan han ikke andet, og hans ord: "Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig!" må lyde ind i denne verden som en anklage om svigt og magtmisbrug. Men en mor, der elsker uden magt med en kærlighed, der varmer som dyner, og en skrap storesøster, der dog kan vise beskyttelse på sin helt egen måde, lader os forblive i troen på, at Guds søn ikke døde og opstod forgæves. Der er en kærlighed, en nærhed i denne verden. Corpo Celeste er en fin, varm og humoristisk film, der ærligt viser en ung piges sårbare søgen efter ståsted i livet.

Desuden gav vi en anbefaling til den lettiske dokumentarfilm: "The end game" instrueret af Liga Gaisa Vi følger fire danskere, der er ramt af sklerose. Deres livsudfoldelse er markant ændret, men det forhindrer dem ikke i at leve livet nærværende og intenst og udfordrende. De beslutter sig for at opføre skuespillet "Slutspil" af Samuel Beckett. Det er et skuespil, som på mange måder minder om deres eget liv. Personerne i stykket er meget ensomme og isoleret, men de forsøger at nå hinanden, og i deres forskellige kunnen opnår de et fællesskab på trods. Det er netop hvad de fire sclerose ramte personer også gør. De supplerer hinanden med deres fysiske kunnen og får skabt et fællesskab, som giver livsglæde. Vi ser deres forberedelser og deres prøveforestilling for kendte danske skuespillere. Til sidst ser vi dem opføre stykket for andre fysiske handikappede. Med en kameraføring der lader lyset falde smukt og blødt ind i smagfulde rum og en fin præsentation af udsatte menneskers liv og tanker lykkes det instruktøren at skabe en dokumentarfilm om menneskers håb og glæde på trods af en fysisk ødelæggende sygdom.

Arsenals Filmfestival bød også på paneldiskussion om biograffilms fremtid. Alt begyndte med et mørkt rum, hvor et lys pludselig viste sig og gav indblik i menneskers og tings bevægelser. Det var

Kirke og Film Festivalrapport

magi. Kan biografen stadig skabe magiske stunder? Er 3D svaret? Kan de unge lære at koncentrere sig, så ikke kun mainstreams film men også de smalle film har en chance for at leve videre i biograferne? Er de ældre instruktører utidssvarende for de unges smag? Der var mange spørgsmål og de 9 deltagende i panelet kom med en del svar, men der var intet entydigt svar. Kun fremtiden vil vise om magien kan fastholdes i biograferne. Jeg håber.

Jeg vil godt fremhæve en hollandsk instruktør, som havde en af sine film med i den internationale filmkonkurrence. Urszula Antoniak hedder hun og filmen, der blev vist, hedder: "Code Blue".

Urszula Antoniak arbejder bevidst med temaet ensomhed. Hun bryder mange grænser og får fremstillet personer på en så ekstrem måde, at reaktionen efter filmen Code Blue var afstand og afsky. En yngre tilskuere spurgte hende, hvorfor hun afbillede en så unormal person, som han mente, hun havde gjort med hovedpersonen, hvortil hun svarede: "Unormal? Jamen, hvad er normal?" Og under den efterfølgende diskussion gik hun så langt som til at sige, at ensomhed også er smuk. Det virkede, som om hun mente dette og ikke blot sagde dette for at provokere. Men filmen virker provokerende, og det er svært at give slip på filmens fremstilling af ensomhed. Jeg fik lejlighed til at se den anden spillefilm, hun har lavet i 2009, som også handlede om ensomhed. Den hedder: "Nothing Personal". Og jeg kan på det varmeste anbefale hendes film. De er ikke lyse og lette, men de er tankevækkende film om det at komme overens med et grundvilkår, vi alle er underlagt: at vi dybest set alle er alene. Men hvad gør denne erkendelse ved os? får den os til at blive desperate? eller går vi mere frimodigt ind i en nærhed med et andet menneske vel vidende, at nærhed kun kan blive tilnærmelsesvis? Se selv og tænk over det! Mens vi var i Riga blev der holdt en speciel reception for den gamle lettiske dokumentarinstruktør Herz Frank. Hans film "235000000" fra 1967 blev vist for en fuld sal. Det var mærkeligt at se en dokumentarfilm som blev lavet under sovjettiden. Jeg synes, at filmen var en fin film, men det er vigtigt at trække den sovjetiske propaganda ud af filmen. Smilende sovjetpolitikere fra 1967 er ikke velsete i 2011 i Riga.

Sammen med Herz Franks film blev der også vist en dokumentarfilm om den lettiske kameramand Gvido Zvaigzne, der var et af de fem mennesker, der mistede livet i 1991, da Letland tog kampen op imod Sovjet og blev selvstændigt. Letland har sin historie, og de værner om landets frihed. Hver dag står der to soldater vagt fra morgen til aften ved Frihedsmonumentet.

Udover Interfilms pris blev der bl.a. også givet en FIPRESCI-pris. Den gik i kategorien Internationale film til den iranske spillefilm: "A Separation" af Asghar Farhadi. Det er en meget stærk skildring af, at

hensigten med menneskers handlinger ikke altid får de konsekvenser, de ønsker. Enten kommer man selv i klemme eller man sætter andre i en meget vanskelig situation ganske imod sin hensigt. Fipresci prisen til den baltiske dokumentarpris gik til den estiske film "Graveyard Keeper's Daughter" af Katrin Laur.

En hilsen fra Rigas Filmfestival / Susanne Charlotte Knudstorp